

Bengtsfors
kommun

Dals-Eds
kommun

Färgelanda
kommun

Melleruds
kommun

Åmåls
kommun

Vevr 1.0

2004-08-20

Sidnr
1(46)

Gemensam IT-strategi för Dalslandskommunerna

1	INLEDNING.....	3
1.1	SAMMANFATTNING.....	3
1.2	BAKGRUND.....	4
1.3	SYFTE.....	4
1.4	STYRANDE DOKUMENT.....	4
1.5	OM DETTA DOKUMENT.....	4
2	IT-POLICY.....	6
2.1	SYN PÅ IT.....	6
2.2	VISION.....	7
2.3	MÅL FÖR 2007.....	7
3	SAMVERKAN.....	8
3.1	NIVÅER FÖR SAMVERKAN.....	8
3.2	MÅL FÖR SAMVERKAN MELLAN VERKSAMHETER.....	9
3.3	MÅL FÖR SAMVERKAN MELLAN IT-ENHETERNA.....	9
4	APPLIKATIONER.....	10
4.1	INLEDNING.....	10
4.2	MÅL FÖR 2007.....	11
4.3	FÖRESLAGNA APPLIKATIONER.....	12
4.4	PROCESS FÖR INFÖRANDE AV NYA APPLIKATIONER.....	12
5	TEKNISK PLATTFORM.....	13
5.1	INLEDNING.....	13
5.2	MÅL 2007 FÖR DEN TEKNISKA PLATTFORMEN.....	14
5.3	PORTAL FÖR MEDARBETARE.....	15
5.4	PORTAL FÖR KOMMUNINVÅNARE.....	16
6	INFORMATIONSSÄKERHET.....	17
6.1	INLEDNING.....	17
6.2	NULÄGE.....	18
6.3	DET GEMENSAMMA DALSLANDSNÄTET.....	19
6.4	MÅL FÖR 2007.....	19

Bengtstors
kommun

Dals-Eds
kommun

Färgelanda
kommun

Melleruds
kommun

Ämås
kommun

7	ORGANISATION OCH ANSVAR	20
7.1	ROLLER	20
7.2	PLACERING AV APPLIKATIONER.....	24
7.3	ORGANISATORISKA ENHETER	24
8	KOMPETENS	25
8.1	INLEDNING	25
8.2	MÅL	25
9	FINANSIERING	26
10	HANDLINGSPLAN.....	27
11	BILAGOR.....	27

Bengtsfors
kommun

Dals-Eds
kommun

Färgelanda
kommun

Melleruds
kommun

Ämås
kommun

1 Inledning

1.1 Sammanfattning

Strategin är framtagen med hjälp av intervjuer av kommunernas chefer samt under tillsyn av IT-cheferna.

Kommunalförbundet fick en roll i detta projekt vid ett möte där IT-cheferna redogjorde för bredbandsprojektet. IT-cheferna framförde då ett behov av en gemensam IT-strategi och bad om tillåtelse att använda en del av bredbandspengarna till detta, vilket KFD ställde sig positiv till. Redovisningen är att betrakta som en avrapportering av detta uppdrag. KFD förväntas inte fastställa någon IT-strategi.

IT-strategin innehåller inga bindande kostnader utan anger inriktning på arbetssätt för att utvärdera nyttor av gemensamma applikationer. Vid förändringar i enlighet med IT-strategin som inte ryms inom resp. IT-enhets budget så får man ta ställning till åtgärden i den normala budgetprocessen i resp. kommun.

IT-strategin innehåller ett förslag att kommunerna organiserar sina IT-enheter på ett likartat sätt, bl a för att skapa bättre förutsättningar för ytterligare samordning. För att få bättre kvalitet på vår IT-säkerhet är mer resurser/omprioritering nödvändig.

Som en del av den totala IT-strategin ingår två policys, IT-policy och Informations-säkerhetspolicy. Dessa två är att betrakta som "egna" dokument och tanken är att respektive KF ska fatta beslut om dessa. Den övriga delen av IT-strategin är som sagt att betrakta som en styrning av inriktningen på IT-enheternas arbetssätt och föreslås beslutas i respektive KS.

KFD föreslås besluta.

- att rekommenderar medlemmarna att föreslagna policys antas.
- att rekommenderar medlemmarna att anta gemensam IT-strategi.
- att uppmanar kommunerna att beakta den gemensamma IT-strategin, samt dess handlingsplan i kommande budgetarbete (Bilaga G)

Bengtsfors
kommun

Dals-Eds
kommun

Färgelanda
kommun

Melleruds
kommun

Ämås
kommun

1.2 Bakgrund

Kommunerna i Dalsland bedriver ett flertal verksamheter som måste finnas för att samhället ska fungera och för att invånarna i kommunerna ska få god service.

Effektiv verksamhet och service ställer stora krav på medarbetarna inom kommunerna och det IT-stöd de använder i sitt dagliga arbete.

Nya tekniska möjligheter och en uttalad vilja att i ökande omfattning samverka mellan kommunerna i Dalsland har varit utgångspunkten för framtagningen av denna gemensamma IT-strategi.

1.3 Syfte

Avsikten med den gemensamma IT-strategin är att på en övergripande nivå lägga fast hur det gemensamma IT-stödet ska byggas upp, underhållas och förnyas.

Detta gäller såväl formerna för samverkan som applikationer, teknisk plattform och organisation av IT-verksamheten.

1.4 Styrande dokument

IT-verksamheten styrs av följande gemensamma dokument :

Dokument	Varaktighet	Ingår i detta dokument
IT-policy	5 år	Ja
IT-strategi	3-5 år	Ja
Informationssäkerhetspolicy	3-5 år	Som bilaga E
IT-säkerhetsinstruktioner	1 år	Nej
Systemsäkerhetsplan	1 år	Nej

I respektive kommun finns idag ett antal strategiska dokument inom IT-området. Av Bilaga A framgår vilka de är samt i vilken utsträckning detta dokument ersätter eller kompletterar de befintliga styrande dokumenten.

1.5 Om detta dokument

Dokumentet har tagits fram på uppdrag av Kommunalförbundet Dalsland och har genomförts med en styrgrupp bestående av de fem IT-cheferna i Dalsland.

Bengtsfors kommun

Dals-Eds kommun

Färgelanda kommun

Melleruds kommun

Ämås kommun

Dokumentet är att betrakta som en avrapportering av detta uppdrag. KFD förväntas inte fastställa någon IT-strategi.

Före framtagningen av dokumentet har ett stort antal intervjuer genomförts med representanter för olika delar av verksamheten och flertalet ledningsfunktioner, se Bilaga B. Intervjuerna har genomförts dels för att få fram verksamhetens och ledningens behov och krav på det framtida IT-stödet, dels för att förankra huvudsyftet att IT-stödet i ökande omfattning ska vara gemensamt för hela Dalsland.

Dokumentet har följande huvudavsnitt :

- **IT-policy** - ett avsnitt med en generell avsiktsförklaring avseende IT-stödets övergripande syfte i verksamheten. IT-policyn kan även användas som ett separat dokument.
- **Samverkan** – beskriver olika nivåer på samverkan mellan verksamheter respektive IT-enheter. Mer utförlig beskrivning av nivåer för samverkan finns i Bilaga C.
- **Applikationer** – definierar olika typer av applikationer och de strategiska målen för dessa.
- **Teknisk plattform** – beskriver vad den tekniska plattformen omfattar och de strategiska målen för den tekniska plattformen.
- **Informationssäkerhet** - förklarar kortfattat vad området omfattar och anger de strategiska målen för informationssäkerhet. Kommunerna har även tagit fram en gemensam Informationssäkerhetspolicy som återfinns i Bilaga D.
- **Organisation och ansvar** - definierar roller och ansvarsfördelning för att säkra ett väl fungerande IT-stöd.
- **Kompetens** – anger behovet av kompetens inom IT och de strategiska målen för nivån på denna kompetens.
- **Finansiering** – lägger fast de grundläggande finansiella riktlinjerna för anskaffning, underhåll och förnyelse av IT-stödet.
- **Handlingsplan** – omfattar prioriterade aktiviteter för att initiera genomförandet av den gemensamma IT-strategin.

Bengtsfors
kommun

Dals-Eds
kommun

Färgelanda
kommun

Melleruds
kommun

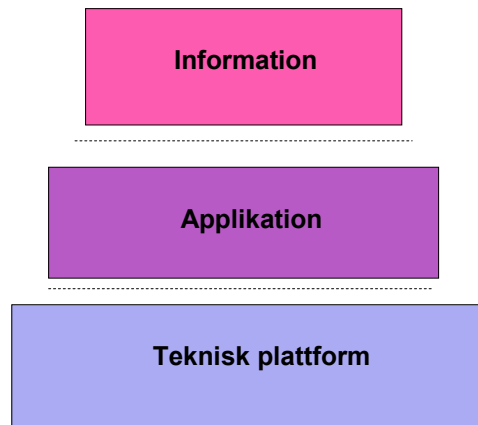

Ämås
kommun

Med strategiska mål avses de mål som bör uppnås senast 2007 för att bidra till förverkligandet av den långsiktiga visionen.

Varje huvudavsnitt inleds med en kort förklaring av området och vad det omfattar.

Beskrivningen utgår till stor del från nedanstående översiktsbild :

I respektive huvudavsnitt återfinns översiktsbilden med ett förtydligande inom respektive område.

2 IT-Policy

2.1 Syn på IT

IT är ett stöd för den kommunala verksamheten. IT ska användas för att skapa förutsättningar för ökad effektivitet och kvalitet samt en positiv utveckling av verksamheten.

IT ska användas för att underlätta kontakter mellan invånarna och den kommunala verksamheten.

Nya möjligheter att med hjälp av IT sprida information och skapa dialog, såväl internt som externt, ska utnyttjas.

IT ska bara användas när det ger ett tydligt mervärde.

IT-organisationen ska vara en stödresurs till verksamheten.

Bengtsfors
kommun

Dals-Eds
kommun

Färgelanda
kommun

Melleruds
kommun

Ämås
kommun

2.2 Vision

Systematisk samverkan på IT-området ska leda till ökad effektivitet och kvalitet samt positiv utveckling av verksamheten i Dalslandskommunerna. Kommuninvånarna ska uppleva att det är enkelt och positivt att ta kontakt med kommunerna via IT och att de får god service.

2.3 Mål för 2007

För att uppnå visionen har följande övergripande strategiska mål definierats :

- **Samverkan** - Den kultur av samverkan som finns mellan kommunerna ska vidmakthållas och stärkas. Ökad samverkan mellan verksamheter och mellan IT-enheter ska realiseras.
- **Applikationer** – För att öka effektiviteten, minska sårbarheten och sänka kostnaderna ska samverkan kring applikationer systematiseras och utökas. Process för införande av nya applikationer ska införas.
- **Teknisk plattform** – Med det gemensamma Dalslandsnätet som bärare skapas successivt en enhetlig teknisk plattform för såväl data som telefoni. Plattformen omfattar såväl det administrativa nätet som det pedagogiska nätet och telefonnätet i respektive kommun. En gemensam portal för medarbetarna etableras liksom en gemensam portal för kommuninvånarna.
- **Informationssäkerhet** – En gemensam process, för införande och vidmakthållande av tillräcklig informationssäkerhet i olika delar av verksamheten och för den tekniska plattformen, ska tas fram och tillämpas.
- **Organisation och ansvar** – Roller och ansvarsfördelning ska tydliggöras. Systemägare för alla typer av applikationer ska utses. IT-enheternas funktioner ska successivt samordnas mellan kommunerna.
- **Finansiering** – Fördelning av kostnader för införande, underhåll och förnyelse av IT-stödet ska tydliggöras. Kostnads/intäktsanalys ska tillämpas vid införande av nya applikationer. För de delar av IT-kostnaderna som härrör från samverkan ska fördelningsnycklar finnas.

Bengtsfors
kommun

Dals-Eds
kommun

Färgelanda
kommun

Melleruds
kommun

Åmåls
kommun

- **Kompetens** – Alla medarbetare ska ha grundkompetens på generella applikationer. Medarbetare som använder gemensamma och verksamhetsspecifika applikationer ska ha nödvändig specialistkompetens på dessa. IT-tekniker ska ha nödvändig specialistkompetens på utrustning och tekniska stödsystem inom sin funktion. Samverkan ska nyttjas för att fördjupa och bredda olika specialistkompetenser.

3 Samverkan

Dalslands kommuner har en etablerad samverkan inom många områden. Denna kultur av samverkan mellan kommunerna ska vidmakthållas och stärkas.

Samverkan ska skapa förutsättningar för kommunerna att hjälpa varandra, låna resurser vid behov och att bygga gemensam kompetens över kommungränserna. Samtidigt får samverkan inte vara en begränsande faktor för de kommuner som väljer att fokusera på specifika områden i större utsträckning än sina grannkommuner och inte heller begränsa en kommuns möjlighet att söka samverkan med kommuner utanför Dalsland.

Samverkan ger sänkta kostnader, ökad kvalitet, minskad sårbarhet och möjlighet till säkrare kompetensförsörjning. Under senare år har samverkan inom olika IT-områden intensifierats genom projekt som bl a etableringen av det gemensamma Dalslandsnätet, införandet av gemensamt ekonomisystem och förstudien av gemensam lösning för telefoni.

Nedan definieras nivåerna för samverkan och de strategiska målen för samverkan mellan verksamheter respektive IT-enheter.

3.1 Nivåer för samverkan

Av figuren framgår fem definierade nivåer för samverkan som ska tillämpas på olika områden inom IT. En närmare beskrivning av de olika nivåerna och vilka fördelar de ger återfinns i Bilaga C – Samverkan.

Bengtsfors
kommun

Dals-Eds
kommun

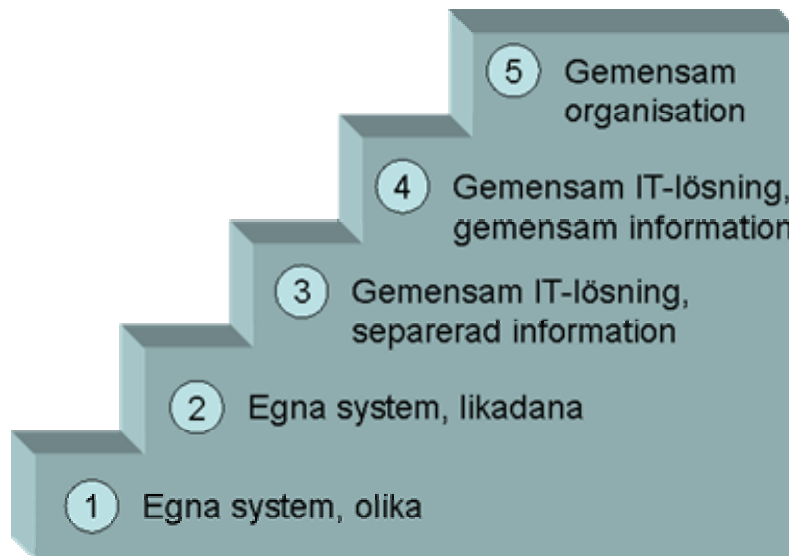
Färgelanda
kommun

Melleruds
kommun

Ämås
kommun

3.2 Mål för samverkan mellan verksamheter

Ökad samverkan mellan verksamheter avseende IT-stöd ska realiseras.

Mål för 2007 :

- För minst 50 % av de gemensamma applikationerna ska samverkan på nivå 3 eller högre vara genomförd.
- För minst 30 % av de verksamhetsspecifika applikationerna ska samverkan på nivå 3 eller högre vara genomförd.

3.3 Mål för samverkan mellan IT-enheterna

Ökad samverkan mellan IT-enheterna ska realiseras.

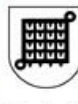
Mål för 2007 :

Bengtsfors
kommun

Dals-Eds
kommun

Färgelanda
kommun

Melleruds
kommun

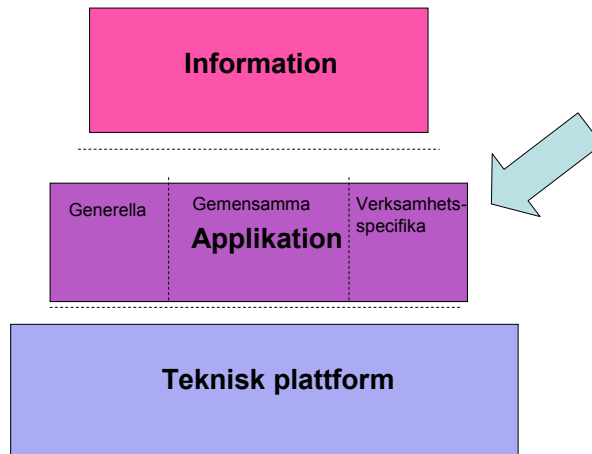

Ämås
kommun

- Delområden inom driften av den tekniska plattformen ska vara tydligt definierade. Ansvar för respektive delområde ska vara delegerat till den IT-enhet som är bäst lämpad att lösa uppgiften.
- Gemensam teknisk standard för IT-utrustning ska finnas och följas vid nyanskaffning och förnyelse.
- Ramavtal för avrop av IT-utrustning från såväl IT-enheter som verksamheter ska finnas och användas.
- För minst 50 % av IT-utrustningen och de tekniska stödsystemen inom varje delområde ska samverkan på nivå 2 eller högre vara genomförd.

4 Applikationer

4.1 Inledning

Med applikationer menas de programvaror som medarbetarna använder i sin dagliga gärning. Inom varje kommun finns ett stort antal applikationer av olika typer.

Applikationerna delas in i :

- **Generella applikationer** – används av alla oavsett verksamhet. Exempel är mail, ordbehandling, portaler och hänvisningssystem för telefoni.
- **Gemensamma applikationer** – används av flera förvaltningar. Exempel är ekonomisystem, ärendehantering och geografiska informationssystem.

Bengtsfors kommun

Dals-Eds kommun

Färgelanda kommun

Melleruds kommun

Ämås kommun

- **Verksamhetsspecifika applikationer** – används endast inom en enskild förvaltning. Exempel är skolsystem, sociala system och bibliotekssystem.

Ett exempel på en gemensam applikation som har stor potential att öka effektivitet och kvalitet i verksamheterna är geografiska informationssystem (GIS). GIS används av flertalet verksamheter men ofta på ett ineffektivt sätt. En kortfattad beskrivning av GIS finns som Bilaga E. Prioriterade aktiviteter avseende GIS återfinns i Handlingsplanen.

De strategiska målen och den initiala prioriteringen framgår nedan.

Mål avseende portaler återfinns under avsnittet "Teknisk plattform".

4.2 Mål för 2007

För att öka effektiviteten, minska sårbarheten och sänka kostnaderna ska samverkan kring applikationer systematiseras och utökas. Vägledande för vilka applikationer som ska prioriteras ska vara :

- Avtal som är på väg att gå ut.
- Nuvarande applikation fungerar dåligt.
- Svårigheter att upprätthålla kompetens på nuvarande applikation.
- Flera kommuner använder redan samma applikation.

Mål för 2007 :

- En prioriteringslista för införande och förnyelse av generella, gemensamma och verksamhetsspecifika applikationer för hela Dalsland ska finnas framtagen och följas.
- För minst 50 % av de generella och gemensamma applikationerna ska hela Dalsland använda samma applikation.
- För minst 30 % av de verksamhetsspecifika applikationerna ska hela Dalsland använda samma applikation.

Bengtsfors
kommun

Dals-Eds
kommun

Färgelanda
kommun

Melleruds
kommun

Ämås
kommun

4.3 Föreslagna applikationer

Utgående från intervjuerna inom Dalslandskommunernas verksamheter har följande applikationer framhävts som möjliga att nyttja gemensamt:

- **Gemensamma portaler** - En gemensam portal för medarbetarna bör etableras liksom en gemensam portal för kommuninvånarna.
- **Elektronisk handel** – hela kedjan från beställning till leverans. En naturlig följd av det nya gemensamma ekonomisystemet
- **PA/lönesystem** – införande av ett gemensamt PA-system ska göras efter införandet av gemensamt ekonomisystem.
- **GIS** – Integrering med GIS främjas inom flera olika förvaltningar. Fokus ska ligga på GIS-tillämpningar inom områden där samtliga kommuner har samma applikation för en viss verksamhet (underlättas av likadana databaser).
- **Mailsystem** – Samma mailsystem ska införas för samtliga förvaltningar inom de fem Dalslandskommunerna. Mailsystemet bör på sikt vara gemensamt och i ett första steg ska det ha en gemensam katalogfunktion.
- **Ärende/dokumenthanteringssystem** - Samma ärende/dokumenthanteringssystem ska införas.

4.4 Process för införande av nya applikationer

Införande av nya applikationer skall ske enligt process beskriven i Bilaga F. När införande av en ny applikation planeras ska alltid koordinering ske med övriga Dalslandskommuner, för att om möjligt skapa ett gemensamt IT-stöd.

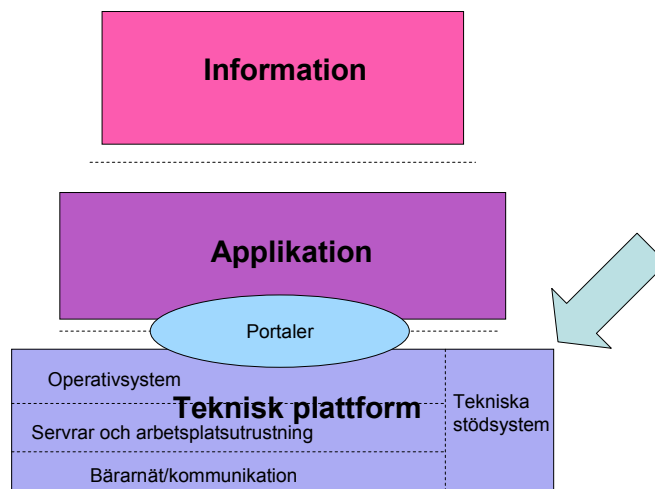
5 Teknisk plattform

5.1 Inledning

Detta avsnitt beskriver strategin för den tekniska plattformen i Dalsland. Avsnittet omfattar även målen för en gemensam portal för medarbetarna och en gemensam portal för kommuninvånarna.

Grunden för att tekniskt kunna samverka på ett effektivt sätt på IT-området har lagts genom införandet av det kommungemensamma bredbandsnätet - Dalslandsnätet. All IT-baserad kommunikation ska på sikt gå i detta nät.

Med en väl utbyggd gemensam IT-infrastruktur skapas dels möjligheten att i många tekniska avseenden se Dalslandskommunerna som en enhet, dels förutsättningar för en långt driven samverkan på applikationsområdet.

Med teknisk plattform menas den tekniska infrastrukturen i form av IT-utrustning och tekniska stödsystem som kommunerna måste ha för att kunna använda sitt IT-stöd. Den tekniska plattformen omfattar allt inom data och telefoni i såväl de administrativa näten som de pedagogiska näten.

Bengtsfors
kommun

Dals-Eds
kommun

Färgelanda
kommun

Melleruds
kommun

Ämås
kommun

IT-utrustningen består grovt av kommunikationsutrustning, servrar och arbetsplatsutrustning för data och telefoni.

Exempel på kommunikationsutrustning är lokala datanät, brandväggar, utrustning för fjärraccess, telefonväxlar och stödsystem för telefoni (bl a hänvisningssystem).

Servrar med operativsystem behövs för att till exempel kunna installera och driftsätta verksamheternas applikationer. All IT-baserad information lagras normalt i dessa servrar. Nätoperativsystem och behörighetskontrollsystem styr medarbetarnas tillgång till olika applikationer och information.

Exempel på arbetsplatsutrustning är arbetsstationer (PC), skrivare och telefonapparater för trådbunden och trådlös telefoni.

Tekniska stödsystem används av IT-enheterna för att bl a kunna dokumentera IT-utrustningen, registrera felanmälningar, ge fjärrsupport på medarbetarnas PC samt för att upprätthålla god tillgänglighet till IT-utrustningen och informationen.

Driften av den tekniska plattformen kan indelas i ett antal delområden baserat på exempelvis teknik eller kompetens. Ansvaret för ett delområde omfattar då driften av IT-utrustning och tekniska stödsystem inom delområdet.

5.2 Mål 2007 för den tekniska plattformen

- Samtliga verksamhetsställen ska vara anslutna till Dalslandsnätet.
- Samtliga medarbetare ska ha möjlighet att logga in på det administrativa nätet.
- Delområden inom driften av den tekniska plattformen ska vara tydligt definierade. Ansvaret för respektive delområde ska vara delegerat till den IT-enhet som är bäst lämpad att lösa uppgiften (även samverkansmål).
- Gemensam teknisk standard för IT-utrustning och tekniska stödsystem ska finnas och följas vid nyanskaffning och förnyelse (även samverkansmål).
- Ett gemensamt nätoperativsystem ska vara infört i samtliga kommuner.
- Det ska finnas en gemensam IP-plan för samtliga kommuner.

Bengtsfors
kommun

Dals-Eds
kommun

Färgelanda
kommun

Melleruds
kommun

Ämås
kommun

- De administrativa näten och de pedagogiska näten ska vara etablerade som logiskt skilda nät på samma tekniska plattform.
- Gemensam telefonlösning ska vara införd och integrerad i Dalslandsnätet.
- Ramavtal för avrop av IT-utrustning från såväl IT-enheter som verksamheter ska finnas och användas (även samverkansmål). Alla inköp av IT-utrustning ska göras i samråd med IT-inköpsansvarig på respektive IT-enhet.
- Möjligheten till fjärraccess för medarbetare med geografiskt rörliga arbetsuppgifter ska finnas.

5.3 Portal för medarbetare

Kommunerna i Dalsland ska arbeta utifrån ett portaltänkande där portalen utvecklas till en samlingsplats för alla medarbetares totala IT-stöd. Alla anställda ska utifrån sin roll i kommunen kunna nå relevant information i alla typer av applikationer via en och samma portal.

Ett geografiskt och tekniskt oberoende ska skapas där en medarbetare kan nå sitt IT-stöd från vilken Dalslandsdator som helst.

Applikationerna ska gradvis anpassas till att använda portalen för åtkomst.

5.3.1 Mål för 2007

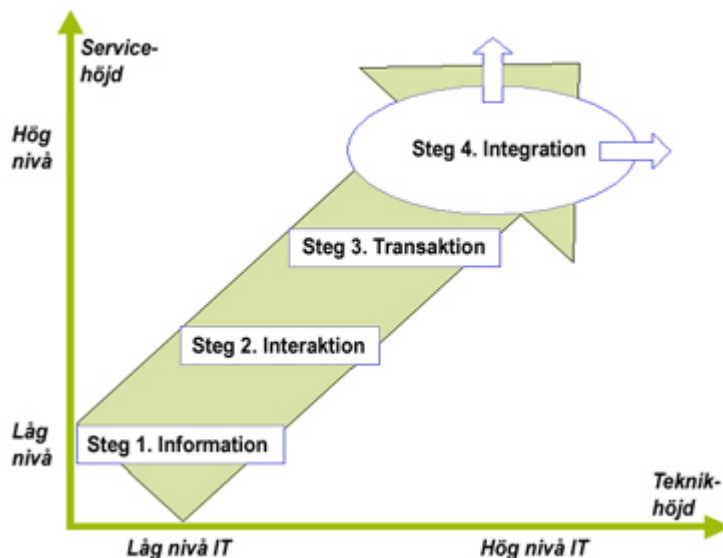
- En gemensam portal ska vara införd för samtliga kommuner i Dalsland.
- Samtliga medarbetare ska ha portalen som den naturliga ingången till allt kommunalt IT-stöd. Detta gäller även de som idag endast har tillgång till det pedagogiska nätet och de som idag normalt inte använder datorer i arbetet.
- Funktioner för rollbaserad tillgång till applikationer och information ska finnas.
- Portalen ska vara ett levande instrument för informationsförmedling. Ny information ska publiceras dagligen och inaktuell information ska tas bort.
- Alla som producerar IT-baserad information ska publicera informationen så att den kan nås via portalen.

5.4 Portal för kommuninvånare

Begreppet 24-timmarsmyndigheten står för öppen och effektiv offentlig service som är tillgänglig för invånare och företag när de efterfrågar den. Myndigheten ska på ett klart och tydligt sätt informera om sin verksamhet och om invånarnas rättigheter och skyldigheter. Myndigheten ska ge snabba och rättvisa besked till alla.

Dalslands kommuner ska skapa en gemensam portal för kommuninvånare, elever, vårdnadstagare och andra intressenter. Portalen ska kunna nås via Internet. Portalen ska vara vägen till kommunal information och IT-baserade tjänster som kommunerna erbjuder. Portalen ska också vara kanalen till andra myndigheter så att den blir invånarnas "24-timmarsmyndighet". Bilden nedan illustrerar olika servicenivåer som myndighetsportalen erbjuder.

5.4.1 Mål för 2007

- En gemensam portal för alla kommuninvånare i hela Dalsland ska vara införd.
- Kommunerna ska ha uppnått det första steget på 24-timmarstrappan, som innebär att förvaltningarna presenterar sin verksamhet och sina tjänster på portalen.

Bengtsfors kommun

Dals-Eds kommun

Färgelanda kommun

Melleruds kommun

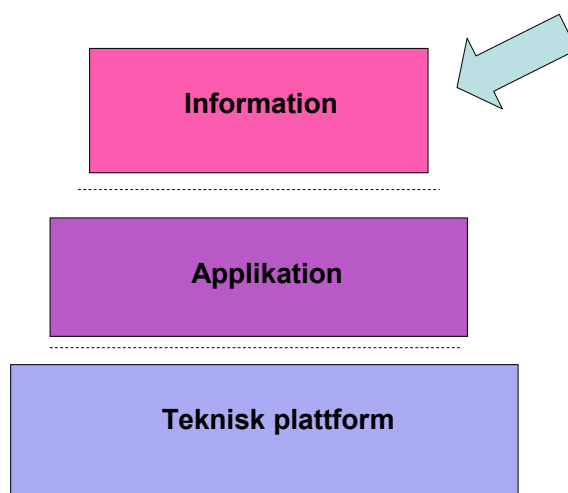

Ämås kommun

- Kommunerna ska även ha uppnått steg två, som innebär att förvaltningarna erbjuder enkla tjänster på portalen. Hit räknas blankett-service och andra självbetjäningstjänster samt möjlighet att söka i diaries och publika databaser.
- På steg tre gör kommunerna det möjligt att hämta, lämna och bearbeta egen information genom att tillhandahålla personifierade e-tjänster med inloggning genom överenskommen användaridentitet eller innehav av godkänt certifikat för säker identifiering. Denna typ av tjänster skall finnas inom några områden, exempelvis barnomsorg, ansökan till skolor och bygglovshantering.
- På nivå fyra är gränserna mellan olika myndigheter genomskinliga för invånaren som bara ska behöva kontakta en myndighet för att hantera ärenden i frågor som involverar flera myndigheter. Kommunerna i Dalmland ska erbjuda invånarna uppdaterade länkar till relevanta myndigheter på läns-, stats- och europainivå. Dalandskommunerna ska söka samverka med myndigheter på läns- och statsnivå för att skapa integrerade lösningar.

6 Informationssäkerhet

6.1 Inledning

Information liksom de processer, system och nätverk som krävs är viktiga tillgångar för organisationen. Sekretess, riktighet och tillgänglighet är ofta nödvändiga för att

Bengtsfors kommun

Dals-Eds kommun

Färgelanda kommun

Melleruds kommun

Åmåls kommun

upprätthålla organisationens effektivitet, efterlevnad av gällande lagar, liksom också anseende och good-will.

Organisationer och deras informationssystem utsätts i allt större omfattning av hot från många håll, t.ex. databedragerier, spionage, sabotage, vandalisering, brand eller översvämning. Andra hot utgör de välkända angreppen av virus och hackare. Dessa och andra hot förväntas bli alltmera spridda, omfattande och sofistikerade.

Samtidigt blir organisationer, på grund av ökat beroende av informationssystem och informationstjänster, alltmera sårbara. Sammankopplingen mellan privata och allmänna nät liksom gemensamt utnyttjande av informationsresurser ökar svårigheten att styra åtkomst. Utvecklingen mot alltmer distribuerad informationsbehandling minskar utrymmet för central styrning utförd av specialister.

Alla informationssystem är inte uppbyggda med tanke på säkerhet. Den säkerhet som kan uppnås genom enbart tekniska åtgärder är begränsad och måste få stöd av ledningens åtgärder. Att avgöra vilka styrmedel och åtgärder som bör införas kräver omsorgsfull planering och detaljkännedom.

Informationssäkerhetsarbetet kräver att alla i organisationen medverkar och arbetar efter en gemensam process. Det kan också ställa krav på medverkan av andra intressenter, t.ex. leverantörer, andra kommuner och statliga myndigheter. Rådgivning av externa specialister kan också behövas.

Informationssäkerhetsåtgärder kostar mindre att införa och är effektivare om de planeras och vidtas redan under kravspecifikation och systemutformning.

6.2 Nuläge

Driften av Dalslandskommunernas verksamhetssystem (gemensamma och verksamhetsspecifika applikationer) har hittills (2004-05-20) fungerat bra med god tillgänglighet till systemen och inga allvarliga sekretessrelaterade incidenter.

Det finns dock svaga punkter i den formella ansvarsfördelningen, brister i dokumentation av rutiner och beroenden till enskilda individer som medför ökad risk för att något kommer att gå fel framöver. I det gemensamma Dalslandsnätet ökar också riskexponeringen både på grund av att fler användare har tillgång till nätet samt att fler system med potentiella säkerhetsbrister är inkopplade i ett gemensamt nät.

Bengtsfors
kommunDals-Eds
kommunFärgelanda
kommunMelleruds
kommunÄmås
kommun

6.3 Det gemensamma Dalslandsnätet

En generell sanning för säkerhet är att nivån på säkerheten sätts av den svagaste länken. I Dalslandsnätet kommer det att innebära att en svaghet i hanteringen i en kommun kan sänka säkerhetsnivån i de övriga Dalslandskommunerna. Kommunerna i Dalsland kommer att behöva samordna arbetssätten runt utvärdering av hot och risker samt att utarbeta gemensamma rutiner för behörighetsadministration, virus-skydd, patchning av system, revision av loggar, backup och incidenthantering. Kommunerna i Dalsland har en gemensam Informationssäkerhetspolicy, som återfinns i Bilaga D.

6.4 Mål för 2007

- All utrustning som riskerar att smittas av virus skall ha anti-virus skydd.
- En gemensam process för arbetet med informationssäkerhet ska vara införd.
- Inför ett gemensamt system i Dalsland för identifiering av användare.
- Spårbarhet skall vara införd i samtliga verksamhetssystem. Det skall gå att reda ut vem som har gjort vad i alla system i efterhand.
- Driftavtal som reglerar driftkvalitet ska finnas för samtliga IT-system.
- Mer än hälften av användarna av verksamhetssystem skall kunna logga in med single sign-on.
- Två-faktor autentisering skall införas för att ge behörighet till känsliga system. Exempel på tvåfaktor autentisering är smartkort+pinkod eller lösenordsdosa+pinkod.
- Enhetliga rutiner för behörighetsadministration skall införas. En centralt utformad rutinbeskrivning skall användas av all lokal behörighetsadministration.
- Det skall finnas enhetliga rutiner för lösenordsbyte.
- Det skall finnas separata logiska nät för olika verksamhetsbehov i det kommunsammanbindande nätet (Dalslandsnätet). Verksamheter med olika säkerhetskrav skall hållas isär i olika logiska nät. Kommunikation mellan de logiska näten skall tillåtas enligt ett regelverk som skyddar näten.
- Kryptering skall erbjudas för att möjliggöra överföring av sekretesskyddad information (exempelvis för socialförvaltningarna).

Bengtsfors
kommun

Dals-Eds
kommun

Färgelanda
kommun

Melleruds
kommun

Åmåls
kommun

7 Organisation och ansvar

För att kunna ta tillvara möjliga samverkansvinster på IT-området i Dalsland krävs en tydlig ansvarsfördelning mellan förvaltningar och IT-enheter och en successiv samordning av IT-enheternas funktioner. IT-chefsgruppen initierar och driver arbetet med genomförandet av denna strategi. Ansvaret för applikationer som används i hela Dalsland ska fördelas mellan samverkande kommuner.

7.1 Roller

Detta dokument ger inte en fullständig rollbeskrivning för alla inom respektive kommun som arbetar med IT, men några viktiga roller/funktioner beskrivs kortfattat nedan :

7.1.1 IT-chefsgruppen

Syftet för IT-chefsgruppen är att driva och koordinera en utökad samverkan på IT-området, i enlighet med fastlagd strategi, samt att säkra fortsatt införande, underhåll och förnyelse av det gemensamma IT-stödet.

7.1.2 Personalansvarig på IT-enheten

Den personalansvarige på respektive IT-enhet är ansvarig för kommunens IT-tekniker och för att IT-enheten har kompetens inom den teknik IT-enheten har ansvar för. Den personalansvarige är ansvarig för de anställdas kompetensutveckling och fördelningen av arbetsuppgifter.

7.1.3 Driftansvarig

Driftansvarig är ansvarig för den operativa driften av IT-stödet. Vilken IT-utrustning, vilka tekniska stödsystem och vilka applikationer som den driftansvarige ansvarar för, regleras av driftavtal som tecknas mellan den driftansvarige och respektive applikations Systemägare.

Bengtsfors
kommun

Dals-Eds
kommun

Färgelanda
kommun

Melleruds
kommun

Ämås
kommun

Den driftansvarige ska formellt godkänna nya applikationer innan de tas i drift. Den driftansvarige ansvarar för att rutiner för drift finns och att personalen har nödvändig kompetens och tid för att driftavtalen ska kunna uppfyllas.

Driftansvaret omfattar normalt

- Kommunikationsutrustning (fysiskt nät, routrar, switchar, brandväggar)
- Servrar (Hårdvara och operativsystem)
- Drift av applikationer (installation, driftsättning, uppgraderingar, underhåll och avveckling)
- Backup

Driftansvar omfattar normalt inte användarstöd, felsökning i applikation, eller behörighetsadministration.

7.1.4 IT-inköpsansvarig

Ansvarar för alla inköp av IT-utrustning till den egna kommunens del av den gemensamma tekniska plattform (kommunikationsutrustning, servrar och arbetsplatsutrustning). Ansvaret omfattar såväl det administrativa nätet som det pedagogiska nätet. Ansvarar också för rådgivning och samråd till förvaltningarna vid inköp av nya applikationer och säkerställer att nya applikationer är godkända för drift i Dalslandsnätet. Ansvarar för administration av samtliga licenser.

7.1.5 IT-säkerhetsansvarig

IT-chefsgruppen har ett övergripande strategiskt ansvar för IT-säkerheten i hela Dalsland. Omfattningen på ansvaret behöver renodlas och samordnas. Nedan anges några tänkbara områden.

- Utarbeta IT-säkerhetsinstruktioner
- Utbilda medarbetare i IT-säkerhet
- Initiera och revidera förvaltningars IT-säkerhetsplaner
- Granska IT-utrustning ur ett säkerhetsperspektiv innan de införskaffas eller tas i drift.
- Operativt IT-säkerhetsansvar, konfiguration av brandväggar, granskning av brandväggsloggar, konfiguration av antivirus m.m.

Bengtsfors
kommun

Dals-Eds
kommun

Färgelanda
kommun

Melleruds
kommun

Ämås
kommun

- Incidenthantering.

7.1.6 Systemägare

Alla generella, gemensamma och verksamhetsspecifika applikationer ska ha en systemägare. Systemägaren har ansvaret för applikationen från beslutet om införande till dess att applikationen är avvecklad. Det är Systemägaren som budgeterar och attesterar alla kostnader (inklusive licenskostnader) för applikationen. Systemägaren ska säkerställa att medarbetare har rätt kompetens för att effektivt kunna utnyttja applikationen. Systemägaren fattar beslut om vem som har behörighet att få tillgång till applikationen och vilken typ av rättigheter i applikationen som varje enskild medarbetare skall ha. Systemägaren ansvarar för att specifik produktsupport upphandlas vid behov. Vidare ansvarar Systemägaren för att driftavtal tecknas med Driftansvarig.

Systemägaren utser en systemansvarig som normalt är en person i verksamheten med god kunskap om applikationen. Beroende på behovet kan också finnas bassupport och separat applikationssupport, se vidare nedan.

Systemägarskapet för **generella applikationer** är normalt gemensamt för hela Dalsland och delegerat till någon av IT-enheterna.

Systemägarskapet för **gemensamma applikationer** inom respektive kommun ligger normalt på den förvaltning som har den mest omfattande användningen av applikationen. När samverkan mellan kommunerna utökas omfattar detta systemägarskap hela Dalsland.

Systemägare för **verksamhetsspecifika applikationer** är normalt chefen för den förvaltning applikationen inhandlas för. Förvaltningarna utser dock själva systemägare för sina specifika applikationer. När samverkan mellan kommunerna utökas omfattar även detta systemägarskap hela Dalsland.

I samband med en ökad grad av samverkan kommer det på sikt att finnas färre applikationer och endast en systemägare per applikation för hela Dalsland.

7.1.7 Systemansvarig

Systemansvarig för en applikation ska ha god kunskap om applikationen, använda den dagligen och administrera rättigheter i applikationen. Systemansvarig samordnar

Bengtsfors
kommun

Dals-Eds
kommun

Färgelanda
kommun

Melleruds
kommun

Ämås
kommun

och genomför, på systemägarens uppdrag, utbildning på applikationen för berörda medarbetare. Systemansvarig samlar in önskemål om förändringar och kompletteringar av applikationen och har kontakt med leverantören och berörda IT-enheter.

Den systemansvarige ska säkerställa att det finns dokumentation som beskriver de egna rutinerna som systemansvarig och att det finns dokumentation för drift av applikationen.

Support till medarbetarna på applikationen skall normalt tillhandahållas av den systemansvariga personen. Vid stort antal användare kan separat applikationssupport behövas.

7.1.8 Bassupport

Den lokala supportfunktion som ansvarar för support till medarbetarna på basfunktioner såsom skrivare, filåtkomst, inloggning m.m. samt generella applikationer som mailsystem och ordbehandling.

7.1.9 Applikationssupport

Vid stort antal användare av en applikation kan separat applikationssupport behövas. I samband med att applikationer upphandlas samordnat, ska applikationssupporten normalt samlas till ett ställe för samtliga kommuner.

7.1.10 Verksamhetsutvecklare

Verksamhetsutvecklaren på respektive förvaltning följer verksamhetens behov av IT-stöd och utbudet av applikationer inom verksamhetens område. Funktionen har i dagläget många benämningar, bl a IT-samordnare och IT-pedagog.

7.1.11 Systemadministratör

Systemadministratören är tekniskt ansvarig för den dagliga driften av en applikation. Detta innebär ansvar för att den är tillgänglig på överenskomna tider, driftsättning av förändringar på uppdrag av Systemansvarig, samt kontroll av säkerhetskopiering och återläsningsfunktion. Versionsbyten görs tillsammans med Leverantören, på uppdrag

av Systemägaren/Systemansvarig. Systemadministrationen utförs normalt av samma IT-enhet som har driftansvaret för applikationen.

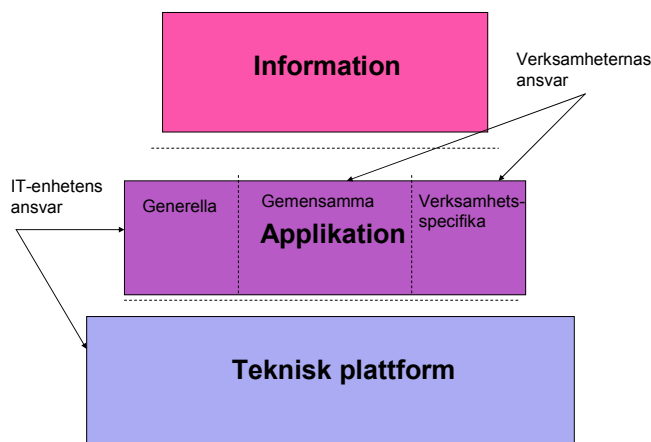
7.2 Placering av applikationer

Ansvaret för applikationer som används i hela Dalsland ska successivt delegeras ut till IT-enheterna. Fördelningen av driftansvaret/systemadministrationen för dessa applikationer ska följa nedanstående kriterier :

- Ansvar för en applikation ska läggas på den kommun som kunskapsmässigt ligger främst på det området.
- En jämn fördelning mellan kommunerna ska uppnås avseende arbetsbelastning, kompetensutveckling och placering av gemensamma investeringar.

7.3 Organisatoriska enheter

Respektive förvaltning har ansvar för att IT används som ett stöd och ett utvecklingsverktyg i linje med verksamhetens målsättning. IT-enheten har ansvar för den tekniska plattformen och infrastrukturen ut till den enskilda medarbetaren.

7.3.1 Kostnadsfördelning

Det skall vara en sammanhängande IT-enhet per kommun som fördelar ut kostnader för den

Bengtsfors
kommun

Dals-Eds
kommun

Färgelanda
kommun

Melleruds
kommun

Ämås
kommun

tekniska plattformen och generella applikationer. IT-enheterna skall i princip äga all IT-utrustning och hyra ut den till förvaltningarna.

8 Kompetens

8.1 Inledning

Användningen av IT som verktyg ökar inom samtliga förvaltningar. Allt fler medarbetare använder också allt fler olika applikationer. Detta ställer ökande krav på användarvänligheten i applikationerna, då allt fler användare kommer att vara "sällan-användare". Det ställer också nya krav på kompetensutveckling av medarbetarna. Alla medarbetare behöver en grundkompetens inom IT och många behöver specialistkompetens på verksamhetsspecifika applikationer. En framgångsrik kompetensutveckling förutsätter att personalen först får tillgång till tekniken, därefter utbildas och sedan återkommande tränas i användning av verktygen.

8.2 Mål

- Alla medarbetare i de fem Dalslandskommunerna skall besitta nödvändig grundkompetens inom IT. Omfattningen på grundkompetensen innefattar grundkompetens på generella applikationer och definieras av IT-enheterna i samverkan med förvaltningarna. Definitionen på nödvändig grundkompetens ska revideras allt eftersom IT-stödet i verksamheten utvecklas.
- Vidare skall medarbetarna ha nödvändig specialistkompetens för att på ett bra sätt använda de specifika verktyg som krävs i hans/hennes arbete. Denna kompetens varierar mellan förvaltningarna och mellan olika yrkesgrupper inom respektive förvaltning. Systemägaren ansvarar för att användarna av respektive applikation får nödvändig utbildning. Behovet av utbildning bör ses över regelbundet och vid behov ingå som en del vid inköp av nya applikationer eller uppdateringar.

Bengtsfors
kommun

Dals-Eds
kommun

Färgelanda
kommun

Melleruds
kommun

Åmåls
kommun

- Respektive IT-enhet skall ha teknisk specialistkompetens på de delområden inom den gemensamma tekniska plattformen som de har ansvar för. IT-enheten har vidare ett övergripande kompetensansvar inom IT-området i sin kommun.
- Genom ökad samverkan mellan kommunerna i Dalsland skall kompetensnätverk byggas inom respektive samverkansområde. Dessa nätverk har till uppgift att bygga upp och fördjupa specialistkompetens inom olika områden (t.ex. rapportskapande, verksamhetsutveckling, dokumentation) samt att ge stöd, råd och hjälp över kommungränserna. Samtidigt skall nätverken säkerställa att den lokalt nödvändiga kompetensen inte utarmas personalmässigt vid samordning.

9 Finansiering

IT-stödet spelar en allt större roll i kommunernas verksamhet och står också för en allt större del av kommunernas kostnader. Inom IT-området uppstår kostnader för införande, underhåll och förnyelse av IT-stödet i form av bl a hårdvara, mjukvara, kommunikationskostnader, telefonkostnader och utbildningskostnader. Följande riktlinjer ska tillämpas för fördelningen av IT-relaterade kostnader :

Huvudinriktningen är att samtliga verksamheter skall bära sina egna kostnader, det vill säga:

- Varje kommun bär i princip sina egna kostnader för IT.
- Kostnaderna för gemensamma och verksamhetsspecifika applikationer bärs av berörda förvaltningar.
- IT-enheterna fördelar ut kostnader för den tekniska plattformen och generella applikationer. (IT-enheterna ska i princip äga all IT-utrustning och hyra ut den till förvaltningarna.)
- Vid förändringar i den tekniska plattformen ska verksamheterna i god tid informeras om förändringen och dess ekonomiska konsekvenser. Budgetmässiga konsekvenser skall kommuniceras tydligt, i god tid och till samtliga berörda.

Bengtsfors
kommun

Dals-Eds
kommun

Färgelanda
kommun

Melleruds
kommun

Ämås
kommun

- Kostnader för kommungemensamma satsningar delas normalt lika mellan kommunerna (20% per kommun). Det innebär bland annat att kostnaden för den fortsatta driften och utvecklingen av det kommunsammanbindande nätet delas lika mellan kommunerna. Kostnaderna för kommunikationen inom respektive kommun skall dock bäras av respektive kommun.
- Om införandet av en gemensam applikation som gynnar helheten innebär att någon kommun drabbas ekonomiskt, t ex genom att en väl fungerande applikation måste bytas i förtid, genomförs anpassningen till IT-strategin med hjälp av solidarisk finansiering.

10 Handlingsplan

Ett antal prioriterade aktiviteter bör genomföras på kort sikt för att påbörja förverkligandet av IT-strategin. Förslag till prioriterade aktiviteter som bör startas inom ett år från fastställandet av dokumentet finns i Bilaga G. Det fortsatta genomförandet föreslås faställas genom årliga handlingsplaner utarbetade av den gemensamma IT-chefsgruppen.

11 Bilagor

Bilagorna till detta dokument har samlats i ett separat dokument "Bilagor till Gemensam IT-strategi för Dalslandskommunerna".

Bilagorna är följande :

Bilaga A : Styrande dokument

Bilaga B : Intervjuer

Bilaga C : Samverkan

Bilaga D : Informationssäkerhetspolicy

Bilaga E : Geografiska informationssystem (GIS)

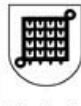
Bilaga F : Process för införande av nya applikationer

Bengtsfors
kommun

Dals-Eds
kommun

Färgelanda
kommun

Melleruds
kommun

Ämås
kommun

Bilaga G : Handlingsplan Innehåll

A	STYRANDE DOKUMENT	29
B	INTERVJUER	30
C	SAMVERKAN	31
D	INFORMATIONSSÄKERHETSPOLICY	38
E	GEOGRAFISKA INFORMATIONSSYSTEM (GIS)	41
F	PROCESS FÖR INFÖRANDE AV NYA APPLIKATIONER	42
G	HANDLINGSPLAN	44

Bengtsfors
kommun

Dals-Eds
kommun

Färgelanda
kommun

Melleruds
kommun

Åmåls
kommun

1 Styrande Dokument

I respektive kommun finns idag ett antal strategiska dokument inom IT-området. Av denna bilaga framgår vilka de är samt i vilken utsträckning den gemensamma IT-strategin för Dalslandskommunerna ersätter eller kompletterar de befintliga styrande dokumenten.

Namn	Datum	Kommun	Kommentar
IT och ADB Strategi för Åmåls Kommun	1994-10-21	Åmål	Ersätts
Förslag till IT-Säkerhetspolicy	1997-04-14, beslutad 1997-05-15	Åmål	Det mesta är fortfarande giltigt.
Regelverk avseende etiska och praktiska frågor för medarbetare i Bengtsfors kommun	2003-08-27	Bengtsfors	Delvis överlapp med denna IT-strategi
IT-strategi	2000	Färgelanda	Ersätts

Dessutom finns ett antal rutinbeskrivningar och riktlinjer, vilka ej tas upp här.

Bengtsfors
kommunDals-Eds
kommunFärgelanda
kommunMelleruds
kommunÅmåls
kommun

2 Intervjuer

Före framtagningen av den gemensamma IT-strategin för Dalslandskommunerna har ett stort antal intervjuer genomförts med representanter för olika delar av verksamheten och flertalet ledningsfunktioner. Tabellen nedan visar vilka funktioner/personer som har intervjuats.

Funktion	Bengtsfors	Dals-Ed	Färgelanda	Mellerud	Åmål
IT-chef		Kenneth Sundström	Jonas Berggren	Björn Lindquist	Björn-Olof Johansson
Kommunchef	Solveig Andersson	Peder Koldeus		Ingmar Johansson	Susanne Korduner
Skolchef	Monica Axelsson	Jan Gustafsson	Per Bäckström		Roger Westman
Socialchef	Susanne Erixon	Gunilla Bengtsdotter	Mats Jalmarsson	Henry Einerstedt	Gunilla Bexelius
Tekniska/GIS	Per-Evert Granlund	(Claes Hellberg) Eva Karlsson		Karl-Erik Lundkvist	Magnus Sahlin
Info-ansvarig	Ida hammar/Anna Sandström	Karin Struts, Kristian Nilsson	Marianne Martinsson	Bo Carlén	Jan-Erik Lundin
Ekonomichef	Sten-Inge Lilja	Christer Pettersson	Magnus Claesson	Björn Lindquist	Roy Björck
Kanslichef	Saknas	Saknas	Marianne Martinsson	Saknas	Kenneth Olander
Säkerhetschef	Per-Evert Granlund	Saknas	Saknas	Bo Carlén/Karl-Erik Lundkvist	Mats Johansson
Samhällsplan, Ekolog, Räddningschef	Saknas	Saknas		Saknas	Laila Nilsson
IT-Tekniker	Lennart Larsson, Martin Nilsson	Thom Fäldt	Henrik Lindhe,	Lars-Åke Joelsson, Krister Mårtensson	Pontus Karlsson, Joakim Svensson, Ingvar Gustafsson
Kultur och Service			P-O Johansson (Gatukontoret)		

Bengtsfors kommun

Dals-Eds kommun

Färgelanda kommun

Melleruds kommun

Åmåls kommun

3 Samverkan

3.1 Inledning

Mellan Dalsslands kommuner finns en väl etablerad tradition av samverkan.

Kommunerna samverkar inom en mängd områden och i olika former :

- Inköpssamverkan
- Elektronisk handel (f.n. lågt utvecklad)
- Möten kommunchef
- Möten ekonomichefer, personalchefer, förvaltningschefer
- Nätverk med förvaltningsekonomer
- Möten IT-tekniker

Samverkan kan vara teknisk eller administrativ och ger såväl kvalitativa som kostnadsmässiga fördelar. För samverkan inom IT-området finns följande tydliga besparingspotentialer:

- Inköpsfördelar; lägre licenskostnader, bättre förhandlingsläge, minskade administrationskostnader
- Sänkta kostnader för IT-personal (lägre belastning)
- Sänkta kostnader för verksamheterna, genom samordnat systemägande och systemansvar
- Lägre kostnader för fysisk utrustning (servrar, etc)
- Lägre kostnader för ledningsfunktioner (samordnat systemägande och/eller verksamhetsansvar)
- Skapar förutsättningar för GIS-tillämpningar och andra former av integration mot bakomliggande system

Andra, mer kvalitativa effekter, är exempelvis:

- Ökad/fördjupad kompetens inom kommunerna
- Ökad kvalitet i IT-stödet för verksamheterna, bättre system och bättre säkerhet
- Ökad kvalitet i IT-supporten för verksamheterna, högre kompetens och tillgänglighet på supportpersonal
- Kommunen blir en mer attraktiv arbetsgivare
- Minskad sårbarhet vid sjukfrånvaro, semester och dylikt

Bengtsfors kommun

Dals-Eds kommun

Färgelanda kommun

Melleruds kommun

Ämås kommun

Det finns även potentiella problem vid samverkan:

- Merarbete – samordning innebär ett merarbete, åtminstone initialt.
- Längre ledtid vid upphandling och införande
- Mindre anpassat till speciella behov i den enskilda kommunen.
- ”Smalare” kompetens vid ökad specialisering (tunnelseende, mindre bredd, tråkigare arbetsuppgifter)
- Fördelnings- och prioriteringsproblem
  - Upplevda orättvisor, t.ex. vid kostnadsfördelning
  - Kommuner kan prioritera olika mellan vilka områden som skall satsas på
- Samverkan mellan Dalslandskommunerna kan komma i konflikt med samverkan med andra kommuner.

3.2 Faktorer att beakta vid samverkan

Följande skall beaktas vid samverkan:

- **Tydliga regler** kring villkoren för samarbete
  - **Omfattning** – vilka kommuner omfattas av den aktuella samverkan
  - **Område** – inom vilket område gäller den aktuella samverkan
  - **Lägsta nivå** – vilken är den lägsta gemensamma nivå som alla samverkande kommuner måste uppnå
  - **Högsta nivå** – vid vilken högre nivå kan en kommun inte längre anses följa överenskommelsen om samverkan
  - **Tid** – hur länge skall överenskommelsen om samverkan gälla
- **Tydlig dokumentation** kring fattade beslut
- **Tydliga driftsavtal** som definierar leveransåtagande, servicenivåer och dylikt.

3.3 Nivåer för samverkan

Det är möjligt att samverka på flera olika sätt med olika krav på integrering av system (IT-utrustningar, tekniska stödsystem och applikationer) och verksamheter. Högsta graden av samverkan är när förvaltningar slås samman och drivs som en gemensam organisatorisk enhet på alla Dalslands kommuner. En låg grad av samverkan uppnås

Bengtsfors
kommun

Dals-Eds
kommun

Färgelanda
kommun

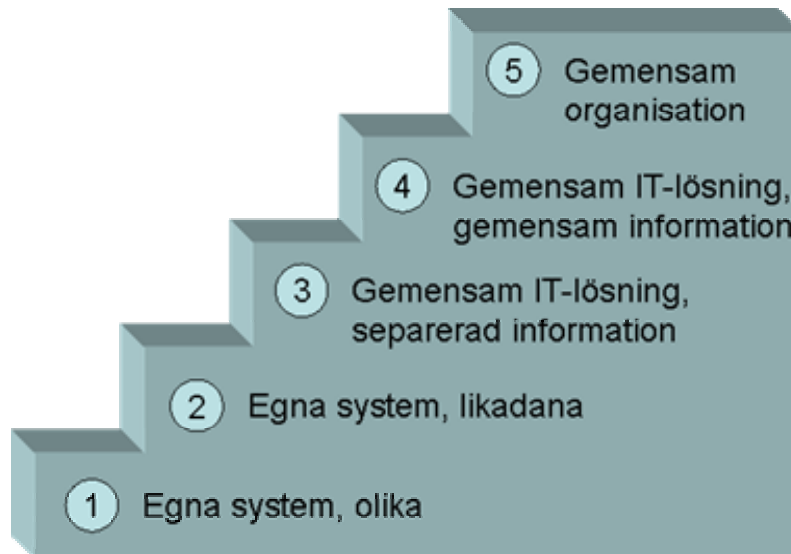

Melleruds
kommun

Ämås
kommun

om man begränsar den till samordning av inköp av system så att man använder samma teknik i de olika kommunerna :

Nedan beskrivs översiktligt nivåerna för samverkan och de förväntade vinsterna och problemen som kan uppstå.

Bengtsfors
kommun

Dals-Eds
kommun

Färgelanda
kommun

Melleruds
kommun

Ämälis
kommun

3.3.1 Nivå 2 : Egna system, men likadana

En form av samverkan på IT-området är att förvaltningar i Dalslandskommunerna väljer en likadan IT-lösning. Varje kommun har sin egen IT-lösning, men den bygger på samma produkt som i de andra kommunerna. Den information som lagras kan ha likadan struktur på samtliga kommuner eller så kan kommunspecifika strukturer tas fram.

Kostnaden för IT-personal blir lägre då det blir färre antal olika system att ta hand om. Arbetet underlättas även för IT-personalen då arbetsrutinerna och användningen av IT blir mer likartad i kommunerna. Om de olika kommunerna har valt att ha olika struktur på informationen underlättas inte arbetet för IT-personalen i samma omfattning då olika problemställningar kan uppkomma i de olika kommunerna.

Verksamheten kan sänka sin egen kostnad för IT genom att man kan reducera antalet personer som arbetar med systemägarfrågor och systemansvar. En av kommunerna kan ta på sig expertrollen för ett visst system och stötta de andra kommunerna i både systemägarfrågor och systemansvar.

En likadan IT-lösning i varje kommun ger inköpsfördelar med bättre förhandlingsläge och minskade administrationskostnader vid inköp och förvaltning.

Det finns en möjlighet att få viss stordriftsfördel genom att IT-enheterna kan samverka om driften av systemen. Kunskapen om systemen kan koncentreras till ett par personer i stället för att fem personer behöver vara kunniga på var sitt system.

Genom att man har likadana applikationer på motsvarande förvaltningar i de olika kommunerna underlättas införandet av GIS-tillämpningar. Integrationen av GIS-lösningar behöver inte göras en gång per kommun för en viss funktion om de olika kommunerna använder samma struktur på informationen i applikationen. Om kommunerna har valt olika struktur på informationen underlättas arbetet med GIS-integration inte i samma omfattning.

3.3.2 Nivå 3 : Gemensam IT-lösning med separerad information

En form av samverkan på IT-området är att förvaltningar i Dalslandskommunerna väljer en gemensam IT-lösning där IT-lösningen har stöd för att separera

Bengtsfors kommun

Dals-Eds kommun

Färgelanda kommun

Melleruds kommun

Ämås kommun

informationen mellan kommunerna. Varje kommun har sin egen information och eventuellt sin egen struktur på informationen.

Verksamheten kan sänka sin egen kostnad för IT genom att man kan reducera antalet personer som arbetar med systemägarfrågor och systemansvar.

En gemensam IT-lösning ger inköpsfördelar med lägre licenskostnader, bättre förhandlingsläge och minskade administrationskostnader vid inköp och förvaltning. Krav på att systemet skall kunna hantera flera olika oberoende informationsdomäner kan dock medföra att kostnaden för systemet är högre än motsvarande system som endast hanterar en informationsdomän.

Kostnaden för IT-personal blir lägre då det blir färre antal system att ta hand om. Arbetet underlättas även för IT-personalen då arbetsrutinerna och användningen av IT blir mer likartad i kommunerna. Om de olika kommunerna har valt att ha olika struktur på informationen underlättas inte arbetet för IT-personalen i samma omfattning då olika problemställningar kan uppkomma i de olika kommunerna.

Det finns en möjlighet att få stordriftsfördelar genom att antalet servrar minskar. Om det förr behövdes fem servrar för en viss funktion kan man i en gemensam IT-lösning klara sig med en eller två servrar.

Genom att man har likadana applikationer på motsvarande förvaltningar i de olika kommunerna underlättas införandet av GIS-tillämpningar. Integrationen av GIS-lösningar behöver inte göras en gång per kommun för en viss funktion om de olika kommunerna använder samma struktur på informationen i applikationen. Om kommunerna har valt olika struktur på informationen underlättas arbetet med GIS-integration inte i samma omfattning.

3.3.3 Nivå 4 : Gemensam IT-lösning med gemensam information

Om kommunerna samverkar inom ett verksamhetsområde och använder en och samma IT-lösning och har en gemensam databas och gemensam information uppnår man på IT-området samma vinster som om man har en gemensam organisation (se nästa avsnitt). En skillnad kan vara att man får ett visst merarbete på IT-enheten med att ge stöd till användarna om man arbetar efter olika rutiner i de olika kommunerna.

Bengtsfors
kommun

Dals-Eds
kommun

Färgelanda
kommun

Melleruds
kommun

Ämås
kommun

3.3.4 Nivå 5 : Gemensam organisation

Att faktiskt skapa en gemensam organisation inom ett visst verksamhetsområde är den längst drivna formen av samverkan. En sådan samverkan möjliggörs bland annat av ett gemensamt IT-stöd. En sammanslagning av funktioner eller förvaltningar kan ge lägre kostnader för personal, lokaler och kompetensutveckling och kan också ge möjligheter till ökad servicegrad och minskad sårbarhet.

På IT-området minskar kostnaden för IT-personal då det blir färre antal system att ta hand om. Arbetet underlättas även för IT-personalen då arbetsrutinerna och användningen av IT blir mer likartad i kommunerna. Det finns en möjlighet att få stordriftsfördelar genom att antalet servrar minskar. Om det förr behövdes fem servrar för en viss funktion kan man i en gemensam organisation klara sig med en eller två servrar.

Verksamheten sänker också sin egen kostnad för IT genom att man reducerar antalet personer som arbetar med systemägarfrågor och systemansvar.

En gemensam organisation ger inköpsfördelar med lägre licenskostnader, bättre förhandlingsläge och minskade administrationskostnader.

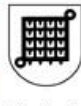
Genom att man har samma applikation och därmed gemensam struktur på databaser och verksamhetens information underlättas införandet av GIS-tillämpningar. Integrationen av GIS-lösningar behöver inte göras en gång per kommun för en viss funktion.

Bengtsfors
kommun

Dals-Eds
kommun

Färgelanda
kommun

Melleruds
kommun

Ämås
kommun

Andra, mer kvalitativa effekter, är exempelvis :

- Ökad/fördjupad kompetens inom kommunerna.
- Ökad kvalitet i IT-stödet för verksamheterna, bättre applikationer och bättre säkerhet.
- Ökad kvalitet i IT-supporten för verksamheterna, högre kompetens och tillgänglighet på supportpersonal.

Bengtsfors
kommun

Dals-Eds
kommun

Färgelanda
kommun

Melleruds
kommun

Ämås
kommun

4 Informationssäkerhetspolicy

4.1 Definition av Informationssäkerhet

Information är en tillgång som, liksom andra viktiga tillgångar i kommunen, har ett värde och följaktligen måste få ett adekvat skydd. Informationssäkerhet syftar till att skydda information mot förekommande hot, förhindra avbrott i verksamheten och minska skador och bidrar därigenom till att maximera värdet av organisationens verksamhet.

Information förekommer i många former. Den kan exempelvis vara tryckt eller skriven, elektroniskt lagrad, skickad med post eller e-post, visad på film eller talad. Oavsett vilken form informationen har, eller det sätt på vilket den överförs eller lagras, måste den alltid få ett godtagbart skydd.

Informationssäkerhet karaktäriseras här som bevarandet av:

- 1 *sekretess* – säkerställande av att information är tillgänglig endast för dem som har behörighet för åtkomst
- 2 *riktighet* – skydd av information och behandlingsmetoder så att de förblir korrekta och fullständiga
- 3 *tillgänglighet* – säkerställande av att behöriga användare vid behov har tillgång till information och tillhörande tillgångar

Målet för informationssäkerhetsarbetet inom kommunen är att säkerställa att lagar och förordningar som reglerar kommuners hantering av information följs samt att informationen kommer till effektiv användning av behöriga användare inom och utom kommunerna.

4.2 Kommunledningens ansvar

Denna policy är beslutad av kommunfullmäktige och uttrycker övergripande mål och principer för informationssäkerhet.

4.3 Viktiga principer

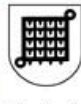
- Gällande lagar och förordningar skall efterlevas. Exempel är tryckfrihetsförordningen, sekretesslagen, personuppgiftslagen, förvaltningslagen och arkivlagen.

Bengtsfors
kommun

Dals-Eds
kommun

Färgelanda
kommun

Melleruds
kommun

Ämås
kommun

- Alla anställda inom kommunen som har behörighet till verksamhetssystem skall ha genomgått en säkerhetsutbildning.
- Systemsäkerhetsplaner skall finnas för samtliga system
- All användning av kommunernas system skall gå att spåra. Ingen skall utan risk för upptäckt kunna ägna sig åt oegentligheter i dalslandsnätet.
- Åsidosättande av kommunens informationssäkerhetspolicy eller IT-säkerhetsriktlinjer kan få rättsliga följder.

4.4 Ansvar för informationssäkerhet

IT-Säkerhetsansvarig:

- Övergripande strategiskt ansvar för IT-säkerheten inom kommunen.
- Utarbeta generella IT-Säkerhetsinstruktioner

Förvaltningschef, ansvarig inom respektive förvaltning för

- Informationsklassning
- Systemsäkerhetsplaner
- Behörighetssystem
- Spårbarhet
- Utbildning av medarbetare i IT-Säkerhet

Driftansvarig

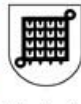
- Drift av infrastruktur för säkerhet (brandväggar, routrar m.m.)
- Säkerhetspatchar
- Backup-hantering

Bengtsfors
kommun

Dals-Eds
kommun

Färgelanda
kommun

Melleruds
kommun

Ämås
kommun

Varje anställd:

- Följa instruktioner.
- Rapportera oegentligheter.

4.5 Övriga styrande dokument

Systemsäkerhetsplan :

Dokument som utgör en risk- och sårbarhetsanalys för ett enskilt IT-system eller internt IT-nätverk och som redovisar de samlade kraven på detta avseende sekretess, riktighet och tillgänglighet. Av planen ska framgå vilka säkerhetsåtgärder som är vidtagna samt de eventuella ytterligare säkerhetsåtgärder som behöver vidtas för att kraven ska uppfyllas. Systemsäkerhetsplanen utgår från IT-säkerhetspolicyn och från aktuellt IT-systems/IT-nätverks roll i verksamheten.

IT-säkerhetsinstruktion :

Konkreta regler och rutiner avseende IT-säkerhet som riktar sig till användare, driftpersonal eller personal för administration och förvaltning.

Bengtsfors
kommun

Dals-Eds
kommun

Färgelanda
kommun

Melleruds
kommun

Ämås
kommun

5 Geografiska informationssystem (GIS)

Geografisk information används av samtliga verksamheter inom kommunerna i Dalsland och utnyttjas eller bearbetas i flertalet av de vanligt förekommande kommunala ärendena. Manuella och tidsödande metoder används fortfarande i stor utsträckning för att samla in, bearbeta och presentera denna geografiska information.

Med geografiska informationssystem (GIS) kan detta göras snabbare, effektivare, enklare och till lägre kostnad. Rationaliseringseffekterna uppnås genom användning av gemensam information och ökad tillgänglighet.

- Data från olika källor knyts samman genom geografisk koppling
- Det är enklare och snabbare att ta fram presentationsmaterial i geografisk form.
- Information som presenteras i geografisk form i stället för tabell eller diagramform ger bättre förståelse av samband och utgör bättre underlag för beslut.

Exempel på områden där GIS idag ger rationaliseringsvinster är upphandling och planering av skolskjutsar, ruttplanering för färdtjänstfordon, sophämtning, snöröjning, översiktsplanering, detaljplanering och bygglov.

Kommunerna i Dalsland bör utöka användningen av GIS i samtliga verksamheter. GIS bör bli ett vardagligt verktyg för flertalet användare av kommunernas IT-system och ett naturligt inslag i hanteringen av alla typer av ärenden där geografisk information är av intresse.

5.1 Mål 2005

- Det skall finnas åtminstone en person på varje förvaltning som är kunnig på användningen av GIS och som agerar som kontaktperson för GIS-frågor.
- Varje förvaltning skall ha tagit fram en plan för att utveckla GIS-användningen.

Bengtsfors
kommun

Dals-Eds
kommun

Färgelanda
kommun

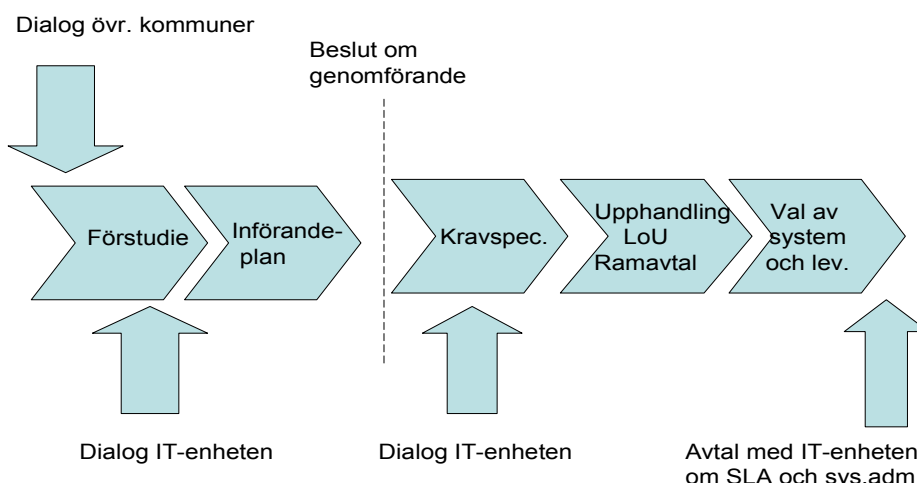
Melleruds
kommun

Ämås
kommun

6 Process för införande av nya applikationer

Införande nya system

Vid införande av nya applikationer (eller uppdatering av befintliga) skall först en **förstudie** genomföras. Där skall verksamhetens behov av ett nytt eller förbättrat IT-stöd beskrivas. Förstudien skall tydliggöra vilka nya och befintliga funktioner som verksamheten önskar. En värdering av det nya IT-stödets effekt på verksamheten skall göras och ställas i relation till uppskattad kostnad för den nya applikationen, PENG eller motsvarande metod skall användas. Uppskattad kostnad skall omfatta investering/licenskostnader, driftskostnad, utbildningskostnad samt eventuella kostnader för att förändra rutiner i verksamheten. Ansvarig förvaltning skall redan under förstudien rådgöra med IT-enheten avseende tekniska förutsättningar och andra beslutade riktlinjer.

Ett förslag på införande tas fram och utgör tillsammans med förstudien beslutsunderlag för genomförandet.

När beslut om genomförande fattats görs en sammanställning av funktionskraven på den nya applikationen i en **kravspecifikation**. IT-enheten bidrar med tekniska delar av kravspecifikationen. Det är IT-enhetens ansvar att här få med de krav som är nödvändiga för att den nya applikationen skall kunna driftas.

Bengtsfors
kommun

Dals-Eds
kommun

Färgelanda
kommun

Melleruds
kommun

Ämås
kommun

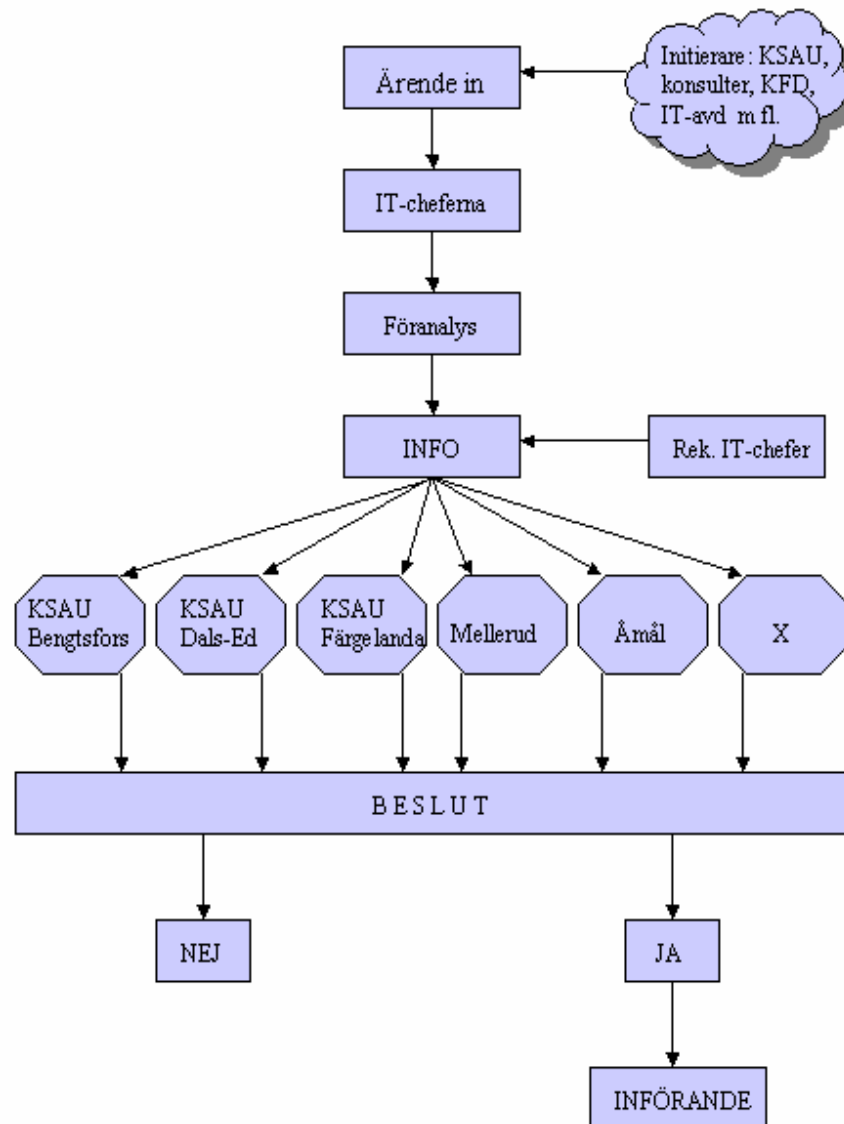
Upphandling sker därefter enligt LoU, eller utifrån redan tecknade ramavtal. I de fall en ny upphandling genomförs skall avtal i första hand tecknas i form av ramavtal som möjliggör för övriga kommuner i Dalsland att införa samma lösning i ett senare skede.

Efter val av applikation och leverantör tecknar respektive förvaltning avtal med leverantören avseende applikationens **omfattning och drift**. För applikationer som skall drivas inom Dalslandskommunerna skall **avtal om drift och service (SLA)** tecknas med berörd IT-enhet innan driftsättning. Överenskommelse skall också göras med IT-enheten om eventuell systemadministration av den nya applikationen. Standardiserade avtal skall finnas.

Innan den nya applikationen slutligen tas i drift skall IT-enheten ta beslut om **godkännande av drift**.

7 Handlingsplan

Denna bilaga till den gemensamma IT-strategin för Dalslandskommunerna beskriver det arbetssätt som skall användas vid förverkligandet av IT-strategin.

Bengtsfors kommun

Dals-Eds kommun

Färgelanda kommun

Melleruds kommun

Åmåls kommun

Förverkliga IT-Strategin

Färdig	Beskrivning
04Q4	Fastställ IT-Policy och Informationssäkerhetspolicy i respektive kommunfullmäktige
04Q4	Kommunicera och förankra IT-strategin i Dalslands kommuner
05Q2	Genomför en säkerhetsrevision för att kartlägga brister och prioritera åtgärder.
05Q3	Inför en gemensam process för arbete med förbättringar av IT-säkerheten

Andra viktiga punkter utan tidplan och prioritering

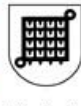
- Kartlägg IT-enheternas kompetensprofiler för eventuell specialisering
- Kartlägg applikationer per kommun
- Upprätta ett standardavtal för drift som kan användas som mall för driftavtal
- Upprätta driftavtal mellan några förvaltningar och IT-enheter
- Utred hur medarbetare på det pedagogiska nätet på ett säkert sätt skall kunna få full tillgång till medarbetarportal
- Tag fram gemensamma IT-säkerhetsinstruktioner för driftansvariga, systemansvariga och medarbetare
- Kartlägg IT-enheternas kompetensprofiler för eventuell specialisering
- Tag fram förslag på kompetensnätverk som kan öka
- Etablera ett centralt dokumentregister och en dokumentlagringsplats för hantering av gemensamma dokument på kort sikt
- Utred behov och förutsättningar för en kortsiktig gemensam teknisk lösning för intranät i Dalslandskommunerna
- Utred förutsättningarna för en gemensam portalfunktion för medarbetare i Dalslandskommunerna
- Utred förutsättningarna för en gemensam portalfunktion för kommuninvånare i Dalslandskommunerna
- Utred möjligheter att reducera kommunikationskostnader

Bengtsfors
kommun

Dals-Eds
kommun

Färgelanda
kommun

Melleruds
kommun

Ämås
kommun